

O zlata otroška doba

Vse počitniške dni med šolskim letom in tudi velike počitnice sem preživel v rojstni hiši svojega očeta, v prijazni vasi, dobre pol ure hoda od mesta.

Moj rajni oče se je rodil tam pred dva in osemdesetimi leti. Bil je med svojimi tremi brati in dvema sestrama drugi po rojstvu. Bil je zdrav, močan in delo ljubeč kmečki dečko, ki pa je kazal v šoli toliko nadarjenosti, da so ga poslali starši v mesto študirat. Starejši njegov brat Šime naj bi bil prevzel po očetu grunt, a zadela ga je smrt, ko je služil pri vojakih. Tako je moral moj oče svoje šolanje na učiteljišču prekiniti in prevzeti kot najstarejši doma gospodarstvo, dokler ni dorastel za gospodarja njegov mlajši brat, stric Juri. Oče je odšel k vojakom in je služil tri leta. Ker je bil po vojaškem službovanju za nadaljevanje študija že prestar, se je posvetil železniški službi in ostal tako v mestu. A vedno je hrepenel po domači hiši, po zelenih livadah in senčnih domačih gozdovih.

Kadar je le utegnil, pa čeprav samo za nekaj ur bivanja v očetovi hiši, se je napotil z vlakom v svojo domačo vas ter jemal s seboj nas otroke in »Nacka«, najmlajšega očetovega brata Ignaca, ki je študiral na učiteljišču ter je stanoval pri nas, da nas pripelje v rojstni kraj pod očetovo streho, kjer so se nas stric, očetova mati, naša babica, teti Treza in Micka in stric Juri vedno zelo razveselili ter nam darovali vso svojo ljubezen in ono dobroto srca, ki je ena najtoplejših potez v našem rodu.

Kadar smo ob pričetku velikih počitnic zapustili mesto in se z radostnim srcem bližali vasi, smo kar zavriskali od veselja, ko smo zagledali pred vasjo oni križ tam na razpotju, od koder smo videli naravnost na domače dvorišče in zazrli hišna vrata ter babico, ki je bila daleč naokrog po vseh farah znana kot nenavadno marljiva gospodinja. Prenehala je tudi z najnujnejšim delom, da nas pričaka na pragu hišnih vrat, od koder nas je ugledala, ko smo stopili z ozke poljske steze tam ob križu na cesto, ki vodi k vaški cerkvi.

Prihajali smo navadno zjutraj in si izbrali za to srečno pot vedno sončen dan. Babica je stala tam na pragu od jutranjega sonca obzarjene hiše, ki jo je pokrivala z zelenim mahom porasla slamnata streha. Prihajali smo od vzhodne strani in babica si je morala zasenčiti oči, da nas je mogla videti. Potegnila si je rumeni robec niže nad čelo ter dvignila koreninasto roko, kakor da jo je izkopala pravkar iz črne prsti, nad prijazne oči pod šestdesetletnim zgrbljenim čelom. Sladek nasmešek brez zobih ust sredi vse križem razornega in razpokanega lica nam je bil že od daleč topel pozdrav na poti pod gostoljubno domačo hišo, daleč proč od mestnih učilnic.

Bili smo že blizu hiše, a nismo mogli dočakati svidenja — kar čez travnik in plotove vrta smo jo mahnili naravnost tja mimo visokih slamnatih kopic ter skozi lesena vrata ob skednju na dvorišče, kjer smo v svoji neugnanosti kar zdrveli babici v naročje.

»Glej, Milan je prišel, Štefka in Ljudmila, pa Nace in Štefan!« je vzkliknila babica in oči so ji bile od radosti vse solzne.

In že nam je polagala svojo od dela težko, a v nežni ljubezni vendar tako lahko roko na glavo ter nas pritiskala k sebi; oče pa ji je vedno spoštljivo segel v roke in se priklonil.

Ko smo otroci to videli, nam je zažarel v zlatem svitu obraz naše matere, ki je ostala doma s svojimi skrbmi in s svojim delom; oče pa se nam je zdel kakor ubogljiv otrok in je bil vendar naš oče...

Zdaj sta že oba, babica in oče — mati in sin globoko v zemlji. Babica, ki je zgodaj izgubila moža, se ni bila več poročila, temveč je vzela gospodarstvo v svoje krepke roke in si vzgojila značajne in delavne otroke. Z neumornim delom ni le obvarovala grunta pred razpadom, temveč ga je celo tako zelo utrdila in razširila, da so jo ljudje daleč naokrog kar občudovali. Bila je skrbna in delavna kakor mravlja do zadnjih dni svojega življenja. Borila se je na vso moč s smrtjo, kakor se je v življenju kot mlada vdova z zemljo. Še na smrtni postelji je bil njen obraz poln moči in odločnosti. — Oče pa je umiral mirno in lahko in njegov obraz je bil še na mrtvaškem odru svetniški, kakršno je bilo njegovo življenje.

Mnogo ljubih obrazov mi je že ugasnilo, a babičin in očetov sta mojemu spominu najbližja, kakor sta bila blizu drug drugemu...

Vsakokrat, kadar je oče pisal, da pridemo, so babica in »tetic« kuhale, peklo in cvrle, da je bilo veselje. Seveda smo se mi otroci tudi pojedine ob kosilu zelo veselili; a kar nam je tako dobro delo, niso bila samo tista dobra jedila, temveč še bolj ona topla domačnost za mizo in pa babičina ljubezen, ki nam je polagala razne dobrote na krožnike.

Oče se je moral kmalu vrniti v mesto. Bil je železničar in njegova težka ter odgovorna služba ni poznala odlaganja. Mi otroci pa smo že takoj ob prihodu, medtem ko se je pripravljalo kosilo in sta oče in stric Nacek kramljala z babico in tetami, pretaknili vso hišo z dvoriščem in njenim okoljem ter pozdravljali z radostjo in trepetajočim srcem vse one ljube koticke, kjer smo se radi igrali ali posedali v pogovoru ali pa si privoščili spanje ob prostem času. Šli smo v hlev, kjer smo pozdravili svoje stare znance, krave in vole, ter nove telice in teličke; v skedenj, kjer smo lezli po lestvici na pod in skakali dol v slamo ali seno; mudili smo se pod kolarnico, na vrtu pri čebelnjaku ter stopili tudi v hladno kašto, kjer je tako lepo dišalo po žitu in kruhu, ki je bil v velikih hlebih naložen na police. Končno smo jo mahnili na »zadnji vrt«, oni vrt tam za skedenjem, kjer so stale slamnate kopice, ter smo utrujeni od vsega tega vznemirljivega beganja posedli ob njih ter se, naslanjaje se s hrbti ob zvrhano slamo, greti z zaprtimi očmi na soncu, ki nam je sijalo naravnost v obraz.

Ko je oče odšel, smo se preoblekli. Bil sem kar v prazničnem razpoloženju, ko sem oblekel dolge kmečke hlače ter si nadel moder predpasnik in se pokrtil z okroglim klobučkom. Bili smo seveda vse počitnice tudi bos. Naše mestne, raznežene noge seveda niso bile vajene kamnitnih ali blatnih poti, ostrega strnišča na travniku ali na zelenih mejah med njivami, čebel, na katere smo stopali; toda vse to nas ni motilo. Opravljali smo radi vsako delo in gonili govedo na pašo ali pa pasli svinje na trati sredi vasi. Veselili smo se lepe počitniške svobode na deželi in tega veselja nam niso mogli zagreniti niti piki čebel, niti krvavi palci na nogah.

Spali pa smo poleti na senu, bodisi v skednju ali nad kolarnico, ali pa kar sredi dvorišča na senenem vozu, ki smo ga pripeljali proti večeru visoko naloženega iz »tronkov« — travnikov; pozimi pa — ob malih počitnicah — jaz v hlevu na »odru«, sestre pa pri teticah v »štibelcu«; saj je bilo tu kakor tam prijetno toplo. (Dalje.)